

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.

01 вересня 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво естради» «Звукорежисура» «Спів (академічний, народний)» «Інструментальне виконавство завидами»
Статус дисципліни	За вибором студента

2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВ» для здобувачів вищої освіти галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, першого бакалаврського рівня вищої освіти

Розробник: Маслова – Лисичкіна І.А. - викладач вищої кваліфікаційної категорії.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»

Протокол № 14 від « 23 » червня 2023 р.

Завідувач кафедри **Кочерга А.І.**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»

Протокол № 2 від « 01 » вересня 2023 р.

В.о. завідувач кафедри **Ж.Л. Карпенко-Боднарук**

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Інструментальне виконавство» (за видами)

Протокол № 2 від « 01 » вересня 2023 р.

Завідувач кафедри **Ясько О.А**

1. Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки: 2-й	
Загальна кількість годин – 120;		
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.	3-й,4-й	3-й,4-й
	Лекції:	
	60	18
	Практичні (семінарські):	
	4	-
Вид підсумкового контролю: диференційований залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: тестування	Самостійна робота:	
	56	102

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: освоєння художньо-естетичних досягнень світового мистецтва, формування у студентів уявлення про шляхи та історію розвитку і становлення видів мистецтв за весь період існування людства.

Предметом навчальної дисципліни «Історія мистецтв» є вивчення найбільш визначних пам'яток світового та вітчизняного мистецтва та процес розвитку мистецтв з часів їх появи до наших днів.

Відповідно до освітніх програм спеціальності 025 «Музичне мистецтво», вивчення дисципліни «Історія мистецтв» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей

Загальні компетентності (ЗК) 1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 14, 17

ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні компетентності спеціальності (СК) 3, 4, 5, 7, 10, 12, 13, 15, 17

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК 15. Здатність здійснювати редакторську, лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.

Завдання:

- навчити здобувачів визначати час і місце створення предмета мистецтва, архітектурних споруд і предметів побуту;
- навчити використовувати ці знання у практичній діяльності;
- на основі вивчення історичних і національних стилів у мистецтві та архітектури сформувати естетичний смак у здобувачів,
- розширити світогляд і підвищити культурний рівень, який дає змогу асоціативно мислити під час роботи над художнім твором і систематизувати знання з предмета.

Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Історія мистецтв» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання ПРН 4, 6, 7, 11, 15, 17

ПРН 4. Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН 6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН 7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській, лекторській практичній діяльності.

ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів

різних епох.

**Після опанування навчальної дисципліни «Історія мистецтв»
студенти повинні:**

знати:

- предмет, мету вивчення, завдання і значення курсу;
- загальні поняття про види, жанри, художні стилі;
- історію створення мистецьких шедеврів та загальні особливості творчого методу митців;

вміти:

- володіти загальними знаннями про усі види мистецтв;
- здійснювати аналіз художніх творів;
- користуватись спеціальною літературою;
- брати участь у семінарських заняттях;
- мати свої особисті враження з приводу того чи іншого твору.

Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- презентації виконаних результатів та досліджень;
- есе;
- семінарські заняття;
- стандартизовані тести

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- контроль семінарських занять
- контроль самостійної роботи
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік/екзамен).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться на кожному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань.

**Розподіл балів, які отримують студенти Шкала оцінювання:
національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
63-74	D	задовільно	
50-62	E		
21-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-20	F	незадовільно обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів аудиторна робота, самостійна робота

Модуль 1, 2																	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	CP	C3	MK	Всього
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	20	100

T1, T2... теми аудиторних занять CP – самостійна робота студентів C3 – семінарське заняття

MK – модульний контроль знань

Оцінювання видів робіт

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Усне опитування тем програми	14	40	14	40
Реферати	1	5	1	5
Доповідь	1	5	1	5
Семінарське заняття - презентації результатів виконаних завдань та досліджень	1	5	1	5
Контрольні роботи	1	10	1	10
Самостійна робота	3	5	3	5
Диференційований залік - тестування	1	20	1	20
	22	100	22	100

Семінарське заняття форма навчального заняття, при якій викладач організовує дискусію за попередньо визначеними темами, до котрих студенти готуються

вдома. Семінари мають поглибити, розширити і закріпити знання студентів, збагатити їх кругозір, навчити їх мистецтва ведення дискусії та глибокого наукового аналізу явищ, що вивчаються. Викладач на семінарському занятті здійснює контроль за самостійною роботою студентів, дає можливість їм не лише висловити свої знання в усній формі, але й апробувати їх. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних кабінетах з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою програмою дисципліни.

Вимоги до оцінювання семінарських занять:

- відповідність змісту виступу студента до змісту питань, що обговорювалися на семінарі;
- активність студента на семінарському занятті;
- уміння вести дискусію;
- толерантність при веденні дискусії;
- обґрунтованість власних суджень;
- посилення при дискусії (виступах) на першоджерела;
- вміння використовувати теоретичні знання для розв'язання вузлових проблем, практичних задач тощо;
- вміння використовувати матеріал попередніх курсів під час роботи на семінарському занятті;
- вміння використовувати наочні наявні засоби;
- вміння використовувати мультимедійні засоби навчання та інші комп'ютерні технології;
- вміння робити презентацію з вибраної теми з використанням комп'ютерних технологій;
- вміння представити результати самостійної творчої роботи

Контроль самостійної роботи. Зміст самостійної роботи над конкретною навчальною дисципліною визначається робочою навчальною програмою дисципліни та методичними рекомендаціями викладача.

Завдання цього виду контролю спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів;
- виховання самостійності, відповідальності та організованості;
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації;
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень.

Основними формами контролю самостійної роботи є:

- виконання науково-дослідних завдань;

Критерії оцінювання тем аудиторної роботи, самостійна робота, семінарське заняття

Усний виступ, виконання письмового завдання, самостійної роботи, участь на семінарських заняттях, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії семестрового оцінювання знань студентів диференційований залік

Шкала оцінювання

Національна 5 – ти бальна шкала	бали модульного контролю знань	Сума балів (R)	Шкала ECTS
5 (відмінно) Студент повністю оволодів теоретичним і практичним матеріалом дисципліни. Робить власні висновки, аналізує вивчений матеріал, самостійно оцінює явища, факти, виявляючи при цьому особисту позицію. Використовує додаткову літературу, періодику.	16 - 20	90-100	A
4 (добре) Студент володіє вивченим матеріалом на достатньому рівні. Аналізує матеріал, наводить власні приклади, але не завжди впевнено і точно. Самостійно готує практичні завдання, але має потребу в консультації викладача.	13-15	82-89	B
	11-12	74-81	C

3 (задовільно) Студент засвоїв менше половини навчального матеріалу, але виявляє знання і розуміння основних питань теми і здатен поверхово аналізувати вивчений матеріал та відтворювати практичні завдання з помилками. Плується в термінології.	8-10	64-73	D
	5-7	60-63	E
2 (незадовільно) Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	3-4	35-59	FX
Студент не засвоїв навчальний матеріал. Не усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності.	0-2	0-34	F

Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовний модуль 1. Мистецтво. Загальна характеристика мистецтва.

Тема 1. Мистецтво. Види мистецтв.

Мистецтво - естетичне засвоєння світу людиною на основі і в процесі художньої творчості.

Види мистецтв. Поняття жанру як історично утвореного внутрішнього підрозділу. Стиль -спільність засобів художньої виразності.

Скульптура. Призначення скульптури. Графіка. Живопис. Жанри живопису. Призначення живопису.

Архітектура. Типи споруд за функціональним призначенням. Архітектурні стилі.

Тема 2. Зародження мистецтва. Мистецтво первісних часів

Зародження мистецтва припадає на пізні часи палеоліту (35-10 тис. до н.е.). Період Оріньяк- Солютре (35-20 тис. до н.е.) - відбитки рук, хвилясті лінії, спіралі. Перші контурні малюнки тварин.

Період Мадлен (20-10 тис. до н.е.). Перші зображення фарбами, перехід до 2-3-колірного малюнку. Зображення тварини в натуральний розмір, ізольованість. Спроба групувати фігури.

Мистецтво мезоліту (10-6 тис. до н.е.). Глибше засвоєння людиною природи. Передача експресії руху персонажів багатофігурних сцен.

Мистецтво неоліту (6-2 тис. до н.е.). Перехід до осілого способу життя. Поступовий перехід до патріархату. Виникнення гончарства. Умовно-орнаментальні форми як потреба втілення в мистецтві образів природи

Мистецтво бронзової доби (2 тис. до н.е.). Поява перших ранньокласових об'єднань. Обробка металу як самостійна галузь виробництва і творчості. Поява чоловічих антропоморфних зображень, зникнення жіночих. Мегалітична архітектура: менгіри, дольмени, кромлехи. Доба заліза (I тис. до н.е.).

Змістовний модуль 2. Мистецтво Стародавнього Сходу.

Тема 3. Мистецтво Стародавнього Єгипту

Ранне та стародавнє царства. Історичні особливості Єгипетської цивілізації. Релігія та адміністративна система Єгипту. Історична роль та значення мистецтва Стародавнього Єгипту. Характерні особливості мистецтва цього періоду. Типи храмів. Піраміда Джосера. Пірамідальний комплекс у Гізі. Нерозривний зв'язок

скульптурного портрета із заупокійним культом.

Середнє царство. Період занепаду Єгипту. Нове політичне підвищення Фів і особливості XI династії Ментухотепів. Зменшені піраміди. Архітектурні комплекси у Фаюмі.

Нове царство. Тип надземного храму Нового царства. Сутність і мета релігійних та адміністративних реформ Ехнатона. Культ нового бога -Атона. Відомості про фараона Тутанхамона (початок). Скульптурні портрети Ехнатона, його дружини Нефертіті, їх доньок, монументальна скульптура Ехнатона. Золоті маски Тутанхамона.

Завоювання Єгипта персами та Олександром Македонським.

Тема 4. Мистецтво Межиріччя.

Дворіччя (Межиріччя), землі між ріками Євфратом і Тігром, де знаходилися держави Шумер, Аккад і Вавілон.

Шумеро-аккадська цивілізація. Особливості культури: язичницький світогляд. Спільність традицій, обрядів, ритуалів. Поділ сфер життя на дві: внутрішню і зовнішню. Архітектура. Утворення містдержав. Особливості будівництва: архітектурні ансамблі, фортеці, палацове та храмове будівництво.

Зіккурат – «будинок гори» як образ близькосхідного храму. Сади Семіраміди. Вавилонська вежа. Роль мистецтва Давньої Месопотамії у світовому художньому процесі.

Змістовний модуль 3. Мистецтво Античного Світу.

Тема 5. Мистецтво Стародавньої Греції.

Поняття «античність» як позначення мистецтва стародавніх Греції і Риму, основи західноєвропейської цивілізації та культури.

Егейська культура. (Крито-мікенський період, 30-12 ст. до н.е.). Основні осередки розвитку культури о. Крит і стародавні міста материкової Греції. Основні культурні центри - міста Кнос, Фест, Гурнія. Великий Кносський палац. Особливості будівельної конструкції (стояково- балкової). Критська колона - праобраз колони дорійського ордера.

Гомеровський період - XI-VIII ст. до н.е. Початок історії грецького мистецтва. Створення міфів про богів та героїв - основи розвитку літературного епосу. Поєми Гомера "Іліада" та "Одіссея" - найвизначніші зразки художньої творчості даного періоду. Роль і значення міфології в розвитку давньогрецького мистецтва. Вазопис.

Архаїчний період (кінець VIII-VI ст. до н.е.). Головні центри художньої культури. Камерний характер невеликих міст-держав на відміну від великих централізованих східних деспотій. Архітектура. Храм, його суспільне та духовне значення.

Ордерна система. Формування найбільш раннього, дорійського ордера, наступний розвиток іонійського й коринфського ордерів.

Руїни храму Зевса в Олімпії (кінець VII ст. до н.е.).

Олімпійські ігри, їх роль і значення у фізичному, моральному і патріотичному вихованні юнаків - вільних греків.

Скульптура як відображення ідеалу прекрасної гармонійної людини. Основні

типи статуарної скульптури - Куриси (юнаки) і Кори (дівчата).

Синтез скульптури й архітектури. Скульптурне оздоблення храмів.

Класичний період - найвищий етап розвитку давньогрецького мистецтва. Греко-перські війни і утвердження гегемонії Македонської імперії. Розквіт грецького поліса. Афінська демократія.

Рання класика.

Висока класика. Період найвищого розквіту давньогрецького мистецтва. Посилення ролі Афін - центру військово-морського союзу. Утворення республіки як зразка рабовласницької демократії. Мірон. Пластичне втілення складного руху людського тіла ("Дискобол", скульптурна група "Афіна і Марсій"). Поліклет і пелопоннеська школа. Фідій і його роль у художньому житті Афін, реконструкція Афінського Акрополя. Досконалість архітектурно-скульптурного ансамблю. План Акрополя, його архітектурні споруди. Скульптура Парфенона та її історична доля.

Пізня класика. Становлення Македонської імперії. Початок кризи міфології. Тенденція до масштабності, грандіозних розмірів архітектурних споруд. Театр в Епідаврї, архітектор Поліклет Молодший. Галікарнаський мавзолей, архітектори Сатир і Піфій. Пишність архітектури і скульптурного оздоблення гробниці. Статуя Мавсола.

Лісіпп - придворний скульптор Александра Македонського.

Елліністичний період як новий етап розвитку рабовласництва. Розпад Македонської імперії.

Взаємозв'язок грецької й східних культур. Нові типи споруд (Фароський маяк). "Колос Родоський". "Ніка Самофракійська". "Афродіта Мілоська".

Тема 6. Мистецтво Стародавнього Риму

Хронологічні рамки і періодизація історії давньоримського мистецтва.

Мистецтво часів етрусків. Вплив етрусського мистецтва на формування культури Давнього Риму.

Мистецтво Римської республіки. Архітектура та її характерні особливості. Римський храм та його архітектурні особливості. Винайдення цементу. Форум — центральна площа Риму. Базиліка.

Римський скульптурний портрет, його види.

Мистецтво римської імперії. Архітектура та її особливості: гігантоманія, помпезність. Нові типи архітектурних пам'яток: амфітеатри, тріумфальні споруди. Удосконалення будівельної бетонної техніки. Перехід до нової будівельної арочно-купольної конструкції.

Колізей. Пантеон. Терми. Характеристика архітектурних споруд. Тріумфальні арки і їх призначення. Скульптурний портрет та типи його композиційних вирішень: статуя, кінна статуя, портретний бюст, портретна голова. Кінна статуя Марка Аврелія.

Відкриття археологами м. Помпеї. Фаюмський портрет.

Тема 7. Античний театр

Театр - вид мистецтва, що відображає дійсність у художньо-сценічних образах.

Походження: обряди, присвячені Діонісу. Поняття "трагедія". Дифірамб як першоджерело трагедії. Комедія. Організація театральних видовищ. Роль держави

у діяльності театру Театральні споруди. Орхестра, сцене, маски, штурни. Роль хору.

Давньогрецька драматургія. П'єси Есхіла, Софокла, Евріпіда, Аристофана. Драматичні твори Гнея Невія, Плавта, Теренція.

Особливості архітектури римського театру. Колізей.

Змістовний модуль 4. Мистецтво Середньовіччя.

Тема 8. Мистецтво Візантії як збереження античних і східнохристиянських традицій.

Хронологічні рамки історії мистецтва Візантії. Специфіка візантійського мистецтва. Візантизм. Роль християнської церкви та імператорського двору в розвитку мистецтва. Культове будівництво. Типи храмів: базилікальний, хрестово-купольний.

Храм Св. Софії. Візантійський іконопис - новий вид культового станкового живопису.

Іконографія.

Тема 9. Мистецтво Середньовічної Європи. Романське мистецтво (XI-XII ст.)

Архітектура. Базиліка та оздоблення її інтер'єру. Книжкова мініатюра.

Зміцнення влади феодалів і духовенства. Провідна роль християнської церкви в суспільному й культурному житті, релігійного начала у світогляді. Підкорення мистецтва релігійному культу.

Провідна роль архітектури, переважання в ній давньоримських традицій ("романський" стиль). Основні типи романської архітектури - світські й культові споруди фортечного характеру: феодальні замки, церкви і монастирі-абатства. Особливості арочного перекриття, чергування опорних стовпів. Скульптурне оформлення порталів романських церков і соборів.

Тема 10. Готичне мистецтво Середньовічної Європи (XIII -XIV ст.)

Посилення світських тенденцій світогляду, вчень. Заснування шкіл і університетів. Боротьба церкви проти вільнодумства. Поява інквізиції.

Розвиток світської літератури і поезії. Посилення реалістичних тенденцій у мистецтві.

Архітектура. Інтенсивний розвиток міського будівництва. Планування міст (ратуші з дозорною баштою, біржі, митниці, суди, ринки, склади, купецькі гільдії). Продовження будівництва феодальних замків.

Міські (готичні) собори — основні архітектурні пам'ятники центра міста (XIII - XIV ст.).

Головні готичні собори Франції: Собор Паризької Богоматері, Реймський собор (класична готика), Шартрський, Ам'єнський, Руанський; Німеччини: Страсбурзький, Фрейбурзький, Наумбурзький, Кельнський.

Скульптура. Синтез скульптури з архітектурою готичного собору. Скульптурне оздоблення фасадів. Іконографічний характер.

Тема 11. Середньовічний театр.

Народні джерела середньовічного театру. Вуличні жонглери. Гістріони. Літургійна драма. Містерія, мораліте, міраклъ, соті.

Змістовний модуль 5.

Західноєвропейське мистецтво доби Відродження Тема 12. Своєрідність доби Відродження.

Походження поняття "Відродження". Заперечення середньовічної духовної диктатури церкви. Розвиток матеріалістичного світогляду, природничих і точних наук. Утвердження світського начала в мистецтві, реалістичного бачення світу. Своєрідність реалізму епохи, збереження релігійної тематики в мистецтві. Роль і значення образотворчих мистецтв.

Хронологічні рамки (кінець XIII - перша третина XVI ст.) і періодизація:

- Проторенесанс (дученто, кінець XIII - початок XIV ст.);

період готичної реакції (треченто, середина і друга половина XIV ст.).

Провідна роль Флоренції. Джотто ді Бондоне. Визначення Джотто як "батька реалізму в європейському мистецтві Нового часу", а його часу як "епохи Данте і Джотто".

Умовність поняття "реалізм" і його еволюція в ході історії мистецтва.

- Раннє Відродження (кватроченто, XV ст.). Архітектурна творчість Брунеллескі у Флоренції.

Інтенсивний розвиток скульптури. Донателло (Донато ді Нікколо ді Бетто Барді) — скульптор, глава флорентійської художньої школи раннього Відродження. Новаторські принципи художніх рішень. Вплив творчості Донателло на скульпторів Високого Відродження.

Мазаччо (Томазо ді Сімонє Гвіді) — засновник нових, реалістичних досягнень у живописі. Фрески Мазаччо в каплиці Бранкаччі церкви Санта Марія дель Карміне у Флоренції ("Вигнання з раю", "Чудо з податтю"). Значення творчості Мазаччо для живопису Високого Відродження. Відродження різних художніх шкіл. Неповторна, індивідуальна своєрідність творчості Сандро Боттічеллі.

- Високе Відродження (чінквіченто, кінець XV - перша третина XVI ст.).

Поняття "Пізнє Відродження" для визначення особливостей суспільного і художнього розвитку Італії в XVI ст.

Тема 13. Мистецтво Високого Відродження (кінець XV - поч. XVI ст.). Північний Ренесанс.

Характерні риси мистецтва Відродження в країнах північної по відношенню до Італії Європи (Нідерланди, Німеччина, Франція), хронологічні рамки. Переважання живопису.

Високий розквіт мистецтва в умовах наступу реакції. Зростаюче значення Риму і Ватикану в політичному й художньому житті Італії. Провідна роль римської художньої школи. Високий гуманістичний, громадянський зміст мистецтва. Формування стилю Високого Відродження.

Архітектура. Початок будівництва собору Св. Петра в Римі - головного католицького храму християнського світу. Участь у будівництві кількох поколінь відомих архітекторів (Браманте, Перуцці, Сангалло Молодший, Мікеланджело, Джакомо делла Порта та ін.). Основоположна участь Браманте.

Леонардо да Вінчі — багатогранно обдарована, універсальна особистість свого часу (художник-учений). Періоди життя і творчості. Переважання живопису у творчій спадщині.

Класична ясність, чіткість і завершеність композиційних вирішень Рафаеля Санті. Створення на основі синтезу життєвих вражень ідеально прекрасного образу людини, особливо жінки. Періодизація життя і творчості. Найвизначніші твори. Творчість у галузі архітектури.

Багатогранне обдарування творчої особистості Мікеланджело Буонаротті. Провідна роль скульптури. Творчість Мікеланджело-архітектора. Пізній Ренесанс у Венеції. Переважаючий розвиток живопису, його світський, життєстверджуючий характер. Особливості венеціанської школи.

Неповторно поетичний характер живопису Джорджоне. Тонке відчуття природи у взаємозв'язку з людиною.

Тиціан Вечелліо - визначний живописець венеціанської школи. Своєрідність стилю Тиціана. Провідна роль Нідерландів у розвитку живопису північного Відродження. Вівтарний образ-складень — найбільш характерний твір живопису цього часу. Близькість до природи видовищних мистецтв.

Творчість художників братів ван Ейків. "Гентський вівтар" - спільний твір братів ван Ейків, один із шедеврів світового живопису. Ієронім Босх - засновник асоціативного художнього мислення і образності в мистецтві Новітнього часу.

Пітер Брейгель Старший ("Мужицький"). Цикл картин пейзажного жанру. Картина "Сліпі" - своєрідний підсумок художнього осмислення драматичної ситуації передреволюційного періоду.

Значення мистецтва нідерландського Відродження для формування і розквіту національних фламандської й голландської художніх шкіл живопису XVII ст.

Німеччина (XV-XVI ст.). Багатогранність творчих інтересів Альбрехта Дюрера.

Тема 14. Театр доби Відродження. Титани епохи Відродження

Італійський театр, його особливості: народність, карнавальна основа. Фарс. Карнавальна маска. Н. Макіавеллі: "Мандрагора". Комедія дель-арте Іспанський театр. Особливості: пролог від Лоа (хвала) до фарсу. Основна дія, інтермедія-баїле, ігри з блазнем. Драматургія. П'єси Лопе де Вега "Овече джерело", "Собака на сні".

Англійський театр. Драматургія У.Шекспіра. Театр "Глобус". Комедія. Особливості: пролог-інтродукція, карнавальність.

Трагедії "Гамлет", "Ромео і Джульєтта".

Модуль 2

Змістовний модуль 6. Мистецтво Західної Європи XVII-XVIII ст. Епоха Просвітництва.

Тема 1. Стиль бароко в західноєвропейському мистецтві XVII ст.

Ранні буржуазні революції (Англія, Голландія) і зміцнення абсолютистських монархічних режимів (Франція). Основні центри інтенсивного розвитку образотворчих мистецтв: Італія, Іспанія, Фландрія, Голландія, Франція.

Художні стилі епохи (бароко, класицизм), їх характеристика й місце в художньому житті, виділення світських жанрів. Особливості й конкретне розуміння поняття "реалізм" у XVII ст. Переважаючий розвиток образотворчих мистецтв, особливо живопису.

Тема 2. Італійське бароко. Мистецтво Італії XVII ст..

Поєднання тенденцій пізнього Відродження і маньєризму. Болонська Академія братів Караччі. Художні принципи Академії, напрям її діяльності.

Формування в Італії в XVII ст. нового художнього стилю - бароко. Його місце і роль в політичному, ідеологічному і художньому житті Італії та інших країн західної Європи. Провідна роль архітектури.

Джованні Лоренцо Берніні - видатний представник бароко в архітектурі й скульптурі.

Архітектурно-скульптурне оформлення майдану перед собором Святого Петра в Римі. Мікеланджело Мерізі да Караваджіо - видатний живописець-новатор, глава реалістичного напрямку в живописі Італії. "Караваджизм". Втрата Італією з кінця XVII ст. провідної ролі в розвитку західноєвропейського мистецтва.

Тема 3. Національні художні школи XVII ст. Іспанія. Фландрія.

Реалістична школа іспанського живопису першої половини XVII ст.

"Золотий вік іспанського живопису". Яскрава національна самобутність іспанського живопису реалістичного напрямку. Найбільш визначні її представники (Хосе Рибера. Франциско Сурбаран. Дієго Веласкес).

Самобутність творчої манери Ель Греко - засновника іспанського живопису. Особливості композиційної побудови творів.

Більш повне висвітлення творчості найвизначнішого представника школи - Дієго Веласкеса

- представника реалістичного напрямку. Періодизація життя і творчості. Побутово-народний жанр "бодегонес". Положення придворного художника іспанського короля Філіпа IV. Картина "Вах".

Вплив П.П. Рубенса. Реалістичне трактування міфологічних та історичних сюжетів.

Глибокий реалізм і психологізм портретів. Історичне значення творчості Веласкеса.

Фламандський живопис (XVII ст.) Історичні наслідки буржуазної революції в Нідерландах кінця XVI ст. (створення двох самостійних держав - Фландрії із збереженням протекторату іспанської монархії й Голландії - незалежної буржуазної республіки). Різні шляхи розвитку фламандської та голландської художніх шкіл з переважаючим розвитком живопису. Відчутне виявлення реалістичних тенденцій і світського начала як характерна риса "фламандського" бароко.

Пітер Пауль Рубенс - глава фламандської школи живопису. Творчість Рубенса як найбільш яскраве виявлення Фламандського бароко.

Атоніс ван Дейк - засновник аристократичного типу портрета в європейському живописі, їх психологізм.

Франс Снейдерс та своєрідність його натюрмортів.

Тема 4. Диференціація жанрів у голландському мистецтві XVII ст. Гуманізм і психологічна глибина образів у творчості Рембрандта

Натюрморт. Підвищений інтерес до предметного середовища проживання людини. Побутовий жанр. Реалістично розповідне відтворення сцен повсякденного життя. Адріан ван Остаде, Ян Стен, Габріель Метсю, Пітер де Хорх та ін..

Ян Вермеєр Делфтський — майстер побутового жанру.

Франс Хальс - визначний художник голландської школи в жанрі портрета, переважно групового.

Рембрандт Харменс ван Рейн - вершина в розвитку голландського живопису. Періодизація життя й творчості. Місце, роль і значення творчості Рембрандта в історії світового мистецтва.

Тема 5. Різноманітність художніх стилів другої половини XVII-XVIII століття у Франції.

Наявність двох тенденцій розвитку французького мистецтва першої половини XVII ст. - придворно-аристократичний напрям з переважанням стилю бароко. Реалістичні течії.

Класицизм у французькій літературі й мистецтві першої половини XVII ст., його прогресивний характер. Нікола Пуссен - основоположник класицизму в образотворчому мистецтві. Пошуки вищої гармонії світу й людини. Утвердження виховної ролі мистецтва.

Тривалий період правління Людовика XIV - кульмінація французького абсолютизму ("Держава - це я"). Королівський двір - центр художнього життя. Збільшення ролі та значення придворного напрямку в мистецтві. Заснування Академії живопису і скульптури, її подальше перетворення відповідно до вимог абсолютизму. Створення Академії архітектури. Формування стилю Людовика XIV (синтез класицизму й бароко). Культ "короля-Сонця" в житті й мистецтві. Особливий розквіт архітектури.

Версальський архітектурно-парковий ансамбль - основний художній пам'ятник епохи абсолютизму. Синтез мистецтв. Створення у Версалі взірця регулярного, класицистичного французького парку й типу палацової споруди. Особливості архітектури палацу. Поєднання класицизму і бароко у вирішенні паркового фасаду палацу.

Переміщення у Францію центру художнього життя західної Європи.

Тема 6. Мистецтво епохи Просвітництва. Театр і балет XVII століття.

Поняття "Епоха Просвітництва". Діяльність блискучої плеяди французьких просвітителів.

Переміщення центру художнього життя з Версалю в Париж.

Формування художнього стилю рококо в період Регентства й правління Людовика XV. За- міна пишної урочистості бароко легкою витонченістю рококо. Основні явища й напрями французького мистецтва XVIII ст.

Своєрідна творчість Ватто.

Мистецтво рококо. Формування стилю, його характерні риси. Творчість живописців Ф. Буше, Ж.О.Фрагонара. Ж. В. Шарден - представник реалістичного напрямку в живописі.

Револьюційний класицизм у творчості Жана Луї Давида - основоположника револьюційного класицизму.

Загальна характеристика театрального мистецтва. Поява нового героя - людини обов'язку, волі, моральних принципів. Трагедія — зразок високого мистецтва. Особливості драматургії: закон "триєдності" (часу, місця, дії). Цілісність

композиції, одноманітність характеристик героїв.

Драматургія П. Корнеля, Расіна, Мольєра. "Тартюф", "Міщанин - шляхтич".

Д. Дідро - реформатор французького театру. Театр як вихователь і політична трибуна.

Змістовний модуль 7. Мистецтво Західної Європи ХІХ-ХХ ст.

Тема 7. Загальна характеристика художніх стилів мистецтва ХІХ століття.

Відбиття гостроти суспільних відносин у мистецтві в поєднанні й зміні художніх напрямів: академічний класицизм, романтизм, різні етапи й тенденції розвитку реалізму (реалістична школа пейзажного живопису, метод критичного реалізму, художній напрям "імпресіонізм"). Зародження декадентських художніх напрямків (дадаїзм, романтизм, символізм).

Академічний класицизм. Короткі відомості про стиль імперії ("ампір") в архітектурі. Культ Наполеона. Переродження класицизму в сухий академізм.

Суперечливий характер творчості Ж. Д. Енгра - головного представника класицизму у французькому мистецтві ХІХ ст. Поєднання в його творчості рис академізму, наслідування класиків (історичні й міфологічні композиції, прагнення стати "Рафаелем ХІХ ст."), реалістичних і романтичних тенденцій.

Романтизм. Пошук піднесеного ідеалу.

Теодор Жеріко - основоположник романтизму у французькому мистецтві. Прогресивні принципи творчості.

Ежен Делакруа - глава романтичної школи у французькому мистецтві, продовжувач творчого кредо Жеріко. Яскравий, натхненний художній образ революції, створений на основі реальних подій. Портретний жанр у творчості Делакруа. Естетичні принципи. "Барбізонська школа" реалістичного пейзажу, її новаторські художні принципи. Зв'язок з традицією англійського пейзажного живопису початку ХІХст. (Дж. Констебля).

Своєрідність творчості Коро. Жан Франсуа Мілле - видатний живописець і графік, представник побутового селянського жанру.

Боротьба художників-реалістів з офіційним ("салонним") мистецтвом.

Оноре Дом'є - яскравий представник критичного реалізму. Гюстав Курбе - глава напряму критичного реалізму. Вплив творчості Курбе на художників кінця ХІХ ст.

Тема 8. Західноєвропейський авангард Імпресіонізм та постімпресіонізм в західноєвропейському образотворчому мистецтві. Різноманітність художньо-естетичних процесів ХІХ-ХХ ст.

Характеристика епохи. Загострення класових суперечностей. Посилення декадентських тенденцій у мистецтві. Символізм. Модерністські напрями зарубіжного мистецтва ХХ ст.

Фовізм. Кубізм. Футуризм.

Абстракціонізм. Теорія В. Кандинського "Про духовне в мистецтві". Супрематизм - ("вищий") - виник у Росії в 1910 р. "Чорний квадрат" К. Малевича. Дадаїзм. Експресіонізм.

Пабло Пікассо - самостійна й незалежна творча особистість, основоположник майже всіх модерністських напрямів і течій у мистецтві ХХ ст.

Сюрреалізм. Принцип "вільних асоціацій". Зв'язок з теорією "психоаналізу" З. Фрейда. Сальвадор Далі. Безмежні можливості фантазії й творчої уяви.

Походження поняття "імпресіонізм". Головні представники імпресіонізму періоду його активного розвитку: К. Моне, К. Піссарро, А. Сіслей в пейзажному живописі, О. Ренуар і Е. Дега - в портретному і побутовому жанрі. Своєрідне місце в імпресіонізмі Е. Дега. Характерні риси постімпресіонізму. Пошуки нових можливостей художньої виразності. Самодостатня роль технічних прийомів. Творчість Сезанна, Ван Гога, Гогена. Новаторська самобутність творчості кожного з них. Своєрідність творчості Тулуз Лотрека.

Скульптор Новітнього часу О. Роден - основоположник скульптурної школи ХХ ст.

Змістовний модуль 8. Мистецтво України.

Тема 10. Історичне коріння української мистецької культури. Мистецтво Київської Русі

Сліди культурних традицій багатьох народів, що мешкали на території сучасної України.

Передісторична доба. Палеоліт. Неолітична доба. Високий рівень прикладного мистецтва трипільської культури.

Бронзова доба. Переселення народів. Культурні залишки, в основному немісцевого походження.

Доба заліза. Заселення грецькими колоністами чорноморських та азовських узбережж України (Херсонес, Ольвія та Пантікапей).

Мистецтво скіфів. Царська золота пектораль. Синтез скіфсько-грецької культури.

Початки слов'янської культури. Перші пам'ятки слов'янської культури (поховальні поля Київщини, Волині й Галичини). Чорна могила (Чернігівщина).

Забудова міст. Дитинець. Слов'янські храми та ідоли. "Збруцький Ідол".

Архітектура. Храмове будівництво. Переважання зразків візантійського будівництва.

Десятинна церква.

Київська Софія. Фрески, мозаїка. Спаський собор у Чернігові.

Успенський собор Києво-Печерського монастиря. Золотоверхий собор Михайлівського монастиря. Іллінська церква. П'ятницька церква у Чернігові - архітектурно-художній шедевр кінця XII ст.

Малярство Київської Русі.

Домінування у малярстві візантійської художньої мови та образу. Програма розташування мозаїчних сюжетів у Софії Київській.

Фрески Кирилівської церкви XII ст.; перше зображення "Страшного суду" в системі розписів храму.

Тема 11. Мистецтво України XVI-XVII ст. Український іконопис (XIV-XVII).

Ікона як основний вид живопису. Розширення списку образів святих. Образ Діви Марії. Ідея заступництва та ідея кари (Микола Чудотворець, святий Юрій). Українізація ликів святих у XV столітті. Волинська ікона. Кольорова гама, композиція. Система іконостасів як вираз основної думки Біблії щодо минулого, сучасного та майбутнього людства.

Особливості українського іконописання в різних регіонах України Епоха Ренесансу в іконі (XVI ст.)

Перетворення іконостаса на центральну зображальну частину храму й головного "духовного буття" ікони.

Змістовний модуль 9. Розквіт мистецтва України.

Тема 12. Українське козацьке бароко XVIII ст. Архітектура українського бароко.

XVIII ст. - золотий вік українського мистецтва. Утворення Гетьманщини. "Козацьке" бароко. Перші барокові споруди Львова та Києва. Самостійна творчість українських митців.

Найбільший розквіт у добу Мазепи. Два типи храмових споруд. Троїцький собор у Чернігові, арх. Йоганн Баптіст. Собор Мгарського монастиря коло Лубен та дві будови гетьмана Мазепи в Києві - Михайлівський собор (1690-94) і Братська церква Академії (1695). Самобутній тип українських церков. Продовження традицій українського дерев'яного зодчества в кам'яній архітектурі.

Тридільне та п'ятидільне (хрещате) заложення із трьома й п'ятьма банями. Георгіївський собор у Вибудицькому монастирі. Катерининька церква як пам'ятник перемогам козаків, що відзначилися при взятті Азова. Спасо-Преображенська церква у Сорочинцях.

Головна дзвіниця Лаври та Андріївська церква. Собор Св. Юра у Львові.

Тема 13. Українська архітектура кінця XIX - початку XX ст.

Криза провідного стилю класицизму. Еклектика.

Домінування стилю "французьке відродження" у Києві. Будинок Купецького зібрання (арх. В. Ніколаєв). Український драматичний театр ім. І. Франка (арх. Г. Шлейфер, Е. Братман; раніше театр Соловцова), оперний театр (арх. В. Шретер), форми якого нагадують Гранд Оперу в Парижі. У стилі раннього італійського відродження виконано будинок Маріїнської громади Червоного хреста (арх. В. Риков; нині вулиця Саксаганського). У формах романської архітектури споруджено будинок Ковалевського (арх. П. Альошин; нині вул. Лютеранська, 15/1). Творчість архітекторів О. Скобелева (будинок Державного банку), В. Осьмака (бібліотека біля Київського університету ім. Т. Шевченка) та багато інших.

Модерн у творчих роботах В. Городецького. Власний будинок архітектора в Києві, музей українського образотворчого мистецтва, Миколаївський костюм, Бесарабський ринок у Києві (арх. Г. Гай); міська залізнична станція (арх. О. Вербицький).

Український модерн. Будинок Полтавського губернського земства (тепер - Полтавський краєзнавчий музей), за проектом архітектора-художника В. Кричевського.

Стиль "конструктивізм" у ансамблі адміністративних і громадських будівель на площі Дзержинського у Харкові. Будинок Держпрому (арх. С. Серафимов, М.Фельгер, С. Кравець).

Тема 14. Мистецтво України XX ст. Буття і напрямки розвитку сучасного українського мистецтва.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекції	семінари	Самостійна робота		лекції	семінари	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1								
Змістовний модуль 1. Мистецтво. Загальна характеристика мистецтва.								
Тема 1. Мистецтво. Види мистецтва.	2	2			2			2
Тема 2. Зародження мистецтва. Мистецтво первісного світу	2	2			2	1		1
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 1	4	4			4	1		3
Змістовний модуль 2. Мистецтво Стародавнього Сходу.								
Тема 3. Мистецтво Стародавнього Єгипту	4	2		2	4			4
Тема 4. Мистецтво Межиріччя.	4	2		2	4	1		3
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 2	8	4		4	8	1		7
Змістовний модуль 3. Мистецтво Античного Світу.								
Тема 5. Мистецтво Стародавньої Греції	4	2		2	4	1		3
Тема 6. Мистецтво Древнього Риму	4	2		2	4	1		3
Тема 7. Мистецтво Стародавнього Світу. Античний театр.	4	2		2	4			4
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 3	12	6		6	12	2		10
Змістовний модуль 4. Мистецтво Середньовіччя.								
Тема 8. Мистецтво Візантії як збереження античних і східнохристиянських традицій.	4	2		2	4	1		3
Тема 9. Мистецтво Середньовічної Європи. Романське мистецтво (XI-XIIст.)	6	4		2	6	1		5
Тема 10. Готичне мистецтво Середньовічної Європи (XIII -XIV ст.)	4	2		2	4	1		3
Тема 11. Середньовічний театр.	4	2		2	4	1		3
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 4	18	10		8	18	4		14
Змістовний модуль 5. Західноєвропейське мистецтво доби Відродження.								
Тема 12. Своєрідність доби Відродження.	4	2		2	4	1		4
Тема 13. Мистецтво Високого Відродження (кінець XV - поч. XVI ст.), Північний Ренесанс.	4	2		2	4	1		4
Тема 14. Театр доби Відродження. Титани епохи Відродження	4	2		2	4			2

Семінарське заняття	6		2	4	6			6
Модульний контроль. Диференційований залік								
Разом за змістовим модулем 5	18	6	2	10	18	2		16
Разом за модулем 1.	60	30	2	28	64	10		50
Модуль 2								
Змістовний модуль 6. Мистецтво Західної Європи XVII-XVIII ст. Епоха Просвітництва.								
Тема 1. Сіль бароко в західноєвропейському мистецтві XVII ст.	4	2		2	4	1		3
Тема 2. Італійське бароко. Мистецтво Італії XVII ст..	3	2		1	3			3
Тема 3. Національні художні школи XVII ст. Іспанія. Фландрія.	3	2		1	3	1		2
Тема 4. Диференціація жанрів у голландському мистецтві XVII ст. Гуманізм і психологічна глибина образів у творчості Рембрандта	3	2		1	3			3
Тема 5. Різноманітність художніх стилів другої половини XVII-XVIII століття у Франції.	3	2		1	3			3
Тема 6. Мистецтво епохи Просвітництва. Театр і балет XVII століття.	3	2		1	3	1		2
Модульний контроль								
Разом за змістовим модулем 6.	19	12		7	19	3		16
Змістовний модуль 7. Мистецтво Західної Європи XIX-XX ст								
Тема 7. Загальна характеристика художніх стилів мистецтва XIX століття.	4	2		2	4	1		3
Тема 8. Західноєвропейський авангард Імпресіонізм та постімпресіонізм в західноєвропейському образотворчому мистецтві. Різноманітність художньо-естетичних процесів XIX-XX ст.	6	4		2	6	1		5
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 7.	10	6		4	10	2		8
Змістовний модуль 8. Мистецтво України								
Тема 9. Історичне коріння української мистецької культури. Мистецтво Київської Русі	4	2		2	4			4
Тема 10. Мистецтво України XVI-XVII ст.	4	2		2	4			4
Тема 11. Український іконопис (XIV-XVII).	4	2		2	4	1		3
Тема 12. Українське козацьке бароко XVIII ст. Архітектура українського бароко.	4	2		2	4	1		3
Поточний контроль знань								
Разом за змістовим модулем 8	16	8		8	16	2		14
Змістовний модуль 9. Розквіт мистецтва України.								
Тема 13. Українська архітектура кінця XIX – початку XX ст. Мистецтво українського народного живопису	4	2		2	4	1		3
Тема 14. Мистецтво України XX ст.	4	2		2	4			4

Семінарське заняття	7		2	5	7			7
Модульний контроль. Диференційований залік								
Разом за змістовим модулем 9	15	4	2	9	15	1		14
Разом за модулем 2	60	30	2	28	60	8		52
ВСЬОГО:	120	60	4	56	120	18		102

7. Самостійна робота МОДУЛЬ 1

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Мистецтво. Види мистецтва.		2
Тема 2. Зародження мистецтва. Мистецтво первісного світу		1
Тема 3. Мистецтво Стародавнього Єгипту	2	4
Тема 4. Мистецтво Межиріччя.	2	3
Тема 5. Мистецтво Стародавньої Греції	2	3
Тема 6. Мистецтво Древнього Риму	2	3
Тема 7. Мистецтво Стародавнього Світу. Античний театр.	2	4
Тема 8. Мистецтво Візантії як збереження античних і східнохристиянських традицій.	2	3
Тема 9. Мистецтво Середньовічної Європи. Романське мистецтво (XI-XII ст.)	2	5
Тема 10. Готичне мистецтво Середньовічної Європи (XIII -XIV ст.)	2	3
Тема 11. Середньовічний театр.	2	3
Тема 12. Своєрідність доби Відродження.	2	4
Тема 13. Мистецтво Високого Відродження (кінець XV - поч. XVI ст.). Північний Ренесанс.	2	4
Тема 14. Театр доби Відродження. Титани епохи Відродження	2	2
Семінарське заняття	4	6

МОДУЛЬ 2

Теми самостійної роботи	денна форма навчання	заочна форма навчання
Тема 1. Стил ь бароко в західноєвропейському мистецтві XVII ст.	2	3
Тема 2. Італійське бароко. Мистецтво Італії XVII ст..	1	3
Тема 3. Національні художні школи XVII ст. Іспанія. Фландрія.	1	2
Тема 4. Диференціація жанрів у голландському мистецтві XVII ст. Гуманізм і психологічна глибина образів у творчості Рембрандта	1	3
Тема 5. Різноманітність художніх стилів другої половини XVII-XVIII століття у Франції.	1	3
Тема 6. Мистецтво епохи Просвітництва. Театр і балет XVII століття.	1	2
Тема 7. Загальна характеристика художніх стилів мистецтва XIX століття.	2	3

Тема 8. Західноєвропейський авангард Імпресіонізм та постімпресіонізм в західноєвропейському образотворчому мистецтві. Різноманітність художньо-естетичних процесів XIX-XX ст.	2	5
Тема 9. Історичне коріння української мистецької культури. Мистецтво Київської Русі	2	4
Тема 10. Мистецтво України XVI-XVII ст. Український іконопис (XIV-XVII).	2	4
Тема 11. Мистецтво України XVI-XVII ст. Український іконопис (XIV-XVII).	2	3
Тема 12. Українське козацьке бароко XVIII ст. Архітектура українського бароко.	2	3
Тема 13. Українська архітектура кінця XIX – початку XX ст. Мистецтво українського народного живопису	2	3
Тема 14. Мистецтво України XX ст.	2	4
Семінарське заняття	5	7
Разом	56	102

Методичні рекомендації

Важливою частиною загального навчального процесу для студента являється самостійна робота. Теоретичні знання, які він отримує у вигляді лекції від викладача не є достатнім аби сформувались практичні навички майбутнього спеціаліста. Вивчення курсу «Історія мистецтв» передбачає здатність студента розширювати свій світогляд та поповнювати свою інформаційну базу, бути здатним до самоаналізу та пошуку творчого самовираження.

Основне завдання: привити студентові навички самоосвітньої діяльності та уміння використовувати раніше отримані знання (родинне виховання, життєвий досвід, шкільні академічні знання).

Завдання для самостійної роботи:

1. опрацювання літератури і написання рефератів за поданими темами;
2. аналіз періодів розвитку мистецтва;
3. аналіз – фото, – відео матеріалу;
4. аналіз історичних і національних стилів у мистецтві;
5. дослідження та запис основних особливостей кожної епохи.
6. Створення презентацій за темами.

З метою відтворення й збереження невичерпних скарбів народної культурної спадщини, володіння загальними знаннями про усі види мистецтва, здійснення аналізу художніх творів, становлення свого особистого враження з приводу того чи іншого твору слід залучити до цієї діяльності студентів, визначивши завдання на самостійну роботу з даної дисципліни,

Починаючи роботу, студенту слід чітко визначити мету, зосередити свою увагу на одній темі, а не намагатися записувати одразу кілька тем.

Сумлінне виконання самостійних завдань поступово забезпечить обґрунтовану впевненість і професійне вдосконалення.

Студент повинен уміти:

- самостійно опрацювати матеріал, дотримуючись при цьому рекомендацій і застережень викладача;

- аналізувати свої професійні творчі надбання;
- творчо мислити;
- відчувати логіку смислового й емоційного розвитку твору.

На самостійну роботу рекомендуються завдання з написання рефератів.

Реферат – короткий виклад основних положень вчення, наукової праці, дослідження або змісту книги, огляд друкованих джерел з певної теми.

Науковий реферат – вид індивідуальної самостійної роботи студента дослідно-пошукового характеру, який засвідчує досягнутий рівень знань, вмінь та навичок в межах навчальної дисципліни «Історія мистецтв».

Мета: актуалізація знань студентів, засвоєних в процесі опанування дисципліни, формування навичок самостійного, поглибленого аналізу окремої проблеми.

Структура наукового реферату:

1. вступ (актуальність, значимість теми, мета, завдання роботи);
2. обґрунтування вихідних положень дослідження;
3. основні положення та результати роботи;
4. висновки;
5. список використаної літератури;
6. додатки.

8. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

МОДУЛЬ 1

1. Зародження мистецтва.
2. Мистецтво Середньовічної Європи.
3. Проторенесанс та Ранній Ренесанс.
4. Високий Ренесанс
5. Титани епохи Відродження.

МОДУЛЬ 2

1. Мистецтво Західної Європи XVII-XVIII ст.
2. Мистецтво Західної Європи XIX-XX ст
3. Романтичний балет, музика, театр Західної Європи XIX-XX ст.
4. Мистецтво князівств Північної Русі XII-XV ст.
5. Український театр XVII-XVIII ст. Шкільна драма.
6. Дерев'яна та кам'яна архітектура України XV-XVII ст.
7. Українське образотворче мистецтво першої половини XIX ст.
Творчість Т. Шевченка
8. Український живопис другої половини XIX ст. Західноукраїнська художня школа.
9. Зародження кіно на Україні.
10. Мистецтво українського народного живопису
11. Значення історико-культурних явищ та процесів в Україні для входження усвітовий та європейський культурний простір

9. ПИТАННЯ ДО ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО ЗАЛІКУ

1. Англійський театр часів В.Шекспіра. Театр «Глобус».

2. Корифеї Українського професійного театру.
3. Лесь Курбас і театр.
4. Сучасний український театр та його відомі митці (за бажанням): творчість Г. Юри, Н. Ужвій, А.Роговцевої, Б.Ступки та ін..
5. Зарубіжний балет XVIII-XIX ст., реформи Жана Жрovere.
6. Балетний театр на Україні ХХ ст. та його відомі митці (В.П.Ковтун, В.А.Яременко, Р.О.Хилько, В.Калиновська, О.Попова, Т.Галкіна, А.Гавриленко та ін. (за вибором)).
7. Кіно, як вид мистецтва, його значення в справі морально-естетичного виховання людини.
8. Зарубіжне кіномистецтво: зародження та розвиток у ХХ ст.. Творчість відомих кіномитців (за бажанням): Огюст і Луї Люм'єри, Д.Гріффіт, Ч.С.Чаплін, А.Куросава, Раджи Капур, Ф.Фелліні, Брижит Бордо, ЖарерФеліні та ін..
9. Українське танцювальне мистецтво. Державний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. Павли Вірського.
10. Кіномистецтво України та його відомі митці: творчість І.Кавалеридзе, С.Параджанова, І.Савченко, М.Донського, Г.Левчука, І.Миколайчука, Л.Бикова та ін. (за вибором).
11. Життя і творчість видатного діяча Українського кіномистецтва О.П.Довженка.
12. Характеристика творчості відомого кінорежисера України Т.Левчука.
13. Життя і творчість відомих зарубіжних композиторів: В.А.Моцарта, В.Л.Бетховена, Жоржа Бізе, Й.Штрауса (сина), Джузеппе Верді, Ференса Ліста, Е.Гріга, М.Равеля, Ф.Шопена та ін. (за вибором).
14. Життя і творчість композиторів України XIX –XX ст.: В.Вербицького, С.Гулака-Артемовського, П.Ніщинського, К.Стеценка, Я.Степового, М.Леонтовича та ін. (за вибором).
15. М.В.Лисенко - засновник української класичної музики.
16. Життєвий і творчий шлях українських композиторів ХХ ст. – братів Платона і Георгія Майбородів.
17. Творча діяльність українських композиторів ХХ ст.: К.Данькевича, Левка Ревуцького, А.Кос-Анатольського, Євгена Станковича, Лесі Дичко та ін. (за вибором).
18. Скульптура на Україна та її відомі митці: Г.Кальченко, О.Ковальов, Є.Вучетич, М.Манізер, М.Лисенко та ін..
19. Творча біографія архітектора Ф.Б.Растреллі.
20. Життя та творчість Леонардо да Вінчі.
21. Життя і творчість відомого художника Франції Анрі де Тулуза-Лотрека.
22. Мистецтво Візантії.
23. Життя і творчість Рафаеля Санті.
24. Життя і творчість Мікеланджело Буонарроті.
25. Життєвий і творчий шлях фламандського живописця Пітера Пауло Рубенса.
26. Життя і творчість голландського художника Рембранта Харменса ван Рейна.
27. Життя і творчість відомого іспанського живописця Франсіско Гойї.
28. Характеристика творчості художників «імпресіоністів»: К.Моне, Е.Мане,

Е.Дега, О.Ренуар, скульптор О.Роден та інші, або поетів «імпресіоністів»:
П.Сезанн, Ван Гог, П.Гоген (за вибором).

29. Життєвий і творчий шлях художника Пабло Пікассо.
30. Життя і творчість художника сюрреаліста Сальвадора Далі.
31. Т.Г. Шевченко – талановитий майстер живопису та графіки.
32. Українське мистецтво ХІХ - поч. ХХ ст.. Життя і творчість художників (за бажанням): О.Мурашко, К.Костанді, П.Левченко, К.Трутовський, М.Самокіш, М.Пимоненко, С.Васильківський, С.Світославський, Ф.Красицький, Ф.Кричевський, М.Л.Бойчук та ін.
33. Характеристика творчої діяльності художників України ХХ ст. (за бажанням): А.Трохименко, А.Петрицький, М.Божій, Г.Меліхов, О.Шовкуненко, А.Сафаргалін, Т.Голембієвський, В.Якутович та ін.
34. Життєвий і творчий шлях художниці Тетяни Яблонської.
35. Газетно-журнальна та книжкова графіка.
36. Архітектура столиці України Києва.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелом передачі та сприймання навчальної інформації:

Словесні методи:

- лекція;

Наочні:

-перегляд практичного матеріалу;

-фото демонстрація;

-відео показ.

Практичні:

-аналіз практичного матеріалу.

За дидактичною метою:

- методи усного викладу знань;
- закріплення навчального матеріалу;
- самостійної роботи учнів з осмислення й засвоєння нового матеріалу;
- роботи із застосування знань на практиці та вироблення вмінь і навичок;
- перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Програмне забезпечення:

- Положення про організацію освітнього процесу
- Положення про академічну доброчесність
- Положення про науково-дослідну та творчо-пошукову роботу здобувачів вищої освіти Комунального закладу вищої освіти Київської обласної ради "Академія мистецтв імені Павла Чубинського"
 - Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти
 - Навчальний план
 - Освітня професійна програма
 - Силабус

- Робоча навчальна програма.
- Методичні вказівки та рекомендації
- Наукова, навчальна та методична література
- Бібліотека фото та відео матеріалів;
- Наочні приклади мистецьких творів;
- Завдання до самостійної роботи;
- Питання до модульного контролю – диференційованого заліку

Технічні засоби та обладнання:

- Комп'ютера (ноутбука)
- Інтерактивна дошка

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

12.1. Базова

1. Аалтонен Г. Історія архітектури [пер.з англ.. М.Кошкіна]. Х.: Фактор, 2012. 256 с.: іл.Абрамкіна Д. Мистецтво епохи Відродження. Парний портрет. Мистецтво та освіта. 2011. № 3. С.39-42.
2. Абрамович С. Д. Церковне мистецтво : навч. посіб. / С. Д. Абрамович. – Київ : Кондор, 2005. – 2016 с.
3. Архітектура і мистецтво Київської Русі. Все для вчителя. 2011. № 25/27. С. 74-79.
4. Арсенян М. Храмова архітектура армян на території України. – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2019. -248 с.
5. Вишеславський Г. Термінологія сучасного мистецтва. Означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України / Г. Вишеславський, О. Сидор-Гібелінда. – Київ, 2010.
6. Гузь О. Від міфу до постмодернізму. Тернопіль: Мандрівець, 2007, 205с.
7. Іваненко С. О. Українське мистецтво в дослідженнях представників харківської мистецтвознавчої школи першої третини ХХ століття. – Дисертація на здобуття наукового ступеню кандидата мистецтвознавства за – Теорія та історія культури (мистецтвознавство).– Харківська державна академія дизайну і мистецтв. – ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника , 2018.
8. Імена України. 100 митців / автор переднього слова, вступної статті, укладач біографічних і бібліографічних матеріалів, коментарів і каталогу С. І. Побожій. Суми : Університетська книга. – 236 с.
9. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодення / за заг. ред. Стівена Фартінга ; передм. Річарда Корка ; [пер. з англ. А. Пітика та ін.]. Харків : Vivat, 2019. 576 с.
10. Історія світової та української культури. – Київ, 2000.
11. Історія українського мистецтва : в 6 т. – Київ, 1966–1972.
12. Інститут проблем сучасного мистецтва. – Київ : Інтертехнологія, 2006. – 656 с.
13. Закович М. Українська та зарубіжна культура: Текст, навчальний посібник, 2 видання, К.: Знання 2002, 550с.
14. Крвавич Д. П. Українське мистецтво : в 3 т. / Д. П. Крвавич, В. А. Овсійчук,

- О.Д. Горбул. – Львів, 2003–2005.
- 15.Кравченко, Ярослав Охримович. Історія зарубіжного мистецтва : навч.-метод. посіб. / Ярослав Кравченко, Мелінда Стась ; М-во освіти і науки України, Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького, Ін-т пед. освіти соц. роботи і мистец., Каф. образотв. та декоративно-прикладного мистец. Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2009. 81 с
 - 16.Куліш О. А. Історія зарубіжного мистецтва : навч. посіб., [відп. ред. С. В. Кашуба]. Черкаси : ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. 275 с.
 - 17.Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матеріали IV міжнар. наук. конф. Молодих вчених, аспірантів та магістрів, 3-4 лист. 2020 р. М-во культ. України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККіМ, 2020. 166 с.
 - 18.Найден О. С. Українська народна картина. Поетика. Семантика. Космологія / О. С. Найден. – Київ : Стилос, 2018.
 - 19.Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ ст. – Кн. 2 / ред.: В. Д. Сидоренко, О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко ; Академія мистецтв України,
 - 20.Павельчук І. Художні моделі абстрактного живопису в Україні 1980–2000 (епістемологія креації) / І. Павельчук. – Київ : Києво-Могилянська академія, 2013. – 216 с.
 - 21.Павліченко Н. Художній ринок Києва (Кінець ХІХ, початок ХХ ст.): особливості функціонування та типологічні характеристики.//дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата культурології//Києво-Могилянська академія, 2017, 254с.
 - 22.Панфілова О. Г., Рублевська Н.В., Тарасюк І.І. Історія зарубіжного мистецтва: навчально-методичний посібник. Ч. 1. Тернопіль : [Вектор], 2016. 171 с
 - 23.Петрів О. В. Образотворче мистецтво : підручник / О. В. Петрів. – Львів : Магнолія, 2018. – 282 с.
 - 24.Побожій С. І. Історія мистецтва : конспект лекцій / укладач С. І. Побожій. – Суми: Сумський державний університет, 2021. – 70 с.
 - 25.Скляренко Г. Я. Сучасне мистецтво України. Портрети художників / Г. Я. Скляренко. – Видання третє, українською мовою, доповнене. – Київ, 2018.
 - 26.Тарас Шевченко - поет, художник, мислитель: з матеріалів газети "Буковина": бібліографічний покажчик / уклад.: Т. Д. Мурашевич, Ю. І. Калущ ; наук. ред. М. Б. Зушман ; ред. Н. М. Загородна ; Наукова бібліотека ЧНУ ім. Ю. Федьковича. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 104 с.
 - 27.Трегубов К. Ю. Навчальний посібник із дисципліни «Історія мистецтв» [Електронний ресурс] / К. Ю. Трегубов, О. В. Макуха. – Полтава, 2015. Ч. І
 - 28.Уманцев Ф. С. Мистецтво Давньої України : іст. нарис / Ф. С. Уманцев. – Київ : Либідь, 2002.
 - 29.Хома І. Я., Сова А. О., Мина Ж. В.. Історія української культури. Навчальний посібник. Друге видання, доповнене. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. 356 с.
 - 30.Шевцова Г.В. Генеза української дерев'яної церкви: світовий контекст і унікальність. Харків-Київ: Видавець Олександр Савчук, 2019. 276 с.
 - 31.Яців Р. Художня культура : навч. посіб. / Р. Яців // Арт клас. – 2009. – Ч. І. – №3. – С. 1–88.

12.2. Допоміжна

1. Айзексон В. Леонардо да Вінчі. Київ: Наш формат, 2019. 488 с.
2. Александрович В. Українське мистецтво другої половини ХУІІ століття. Історія в школах України. 2004. №6. С.50-53.
3. Александрович В. Українське мистецтво першої половини ХІХ столітт. Історія в школах України. 2005. № 8. С. 33-37.
4. Александрович В. Українське мистецтво першої половини ХVІІ століття. Історія в школах України. 2004. №4. С.44-48.
5. Александрович В. Українське мистецтво першої половини ХVІІІ століття. Історія в школах України. 2004. №7. С.43-46
6. Архітектура та образотворче мистецтво ХVІІст. Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2004. №7. С.13-14.
7. Бурлака В. Історія образу. Мистецтво 2000. К.: фонд підтримки візуальних досліджень, 2011 . 206 с.
8. Вінсент Ван Гог: людина і художник: до 160-річчя видатного художника / підгот. Олена Подобед. Історія України. Шкільний світ. 2013. № 7. С. 8–10.
9. Гонтова Л. Історія мистецтв як культурний текст. ХХ ст. К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. 112с.
10. Гонтова Л. Українське мистецтво. ІІ половина ХХ ст. К. : Ред. загальнопед. газ., 2005. 112 с.
11. Гончарук О. Чудові квіти людської душі. Квітова тема у живопису українського художника Михайла Жука (1883–1964). Квіти України. 2014. №5–6. С. 23–24. Войтович, С. М. Бошко, О. Р. Ваврик [та ін.] ; за ред. І. М. Дуди. Тернопіль : Астон, 2008. 144 с.
12. Довженко Н., Забашта Р. ДОБА БРОНЗИ. Давня скульптура і пластика України. Київ: Родовід, 2009. 176с.
13. Мистецтво: терміни і поняття / С. Д. Безклубенко. Київ.: Ін-т культурології АМУ, 2008. 240 с.
14. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2001. №1-2.
15. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2001. №3-4.
16. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2002. №1-2.
17. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2002. №3-4.
18. Народне мистецтво/Національна спілка майстрів народного мистецтва України. 2003. №1-2.

12.3. Інформаційні ресурси

1. <http://ua.worlddocuments.org/docs/index-2276.html>
<http://gendocs.ru/v1197/%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%81%D1%82%D0%B2>
2. <http://gendocs.ru/v1197/%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%B8%D0%BF%D0%BE%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%81%D1%82%D0%B2>
3. http://www.lnu.edu.ua/faculty/pravo/uzk/lekcii_z_istorii_svitovo_ta_vitchiznyano.pdf
4. http://www.lnu.edu.ua/faculty/pravo/uzk/lekcii_z_istorii_svitovo_ta_vitchiznyano.pdf